

Історія та культура України

Спеціальність: 192 Будівництво та цивільна інженерія

Код дисципліни: ОК1

Кафедра: Українознавства

Лектор: доц., канд. істор. наук Золотарьов В.С.

Контактний тел.: 707-37-51

E-mail: ukr@khadi.kharkov.ua

Семестр: 1 семестр

Форма навчання: денна

Електронний курс-ресурс: <http://dl.khadi.kharkov.ua>

Особливості курсу: немає.

Обсяг курсу: 4,0 кредити ЄКТС (120 годин), в тому числі лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота студента – 42 год.

Результати навчання:

- Демонструвати здатність до комунікації в усній і письмовій формах українською мовою, володіти однією з іноземних мов на рівні, що дозволяє виражати свою думку з певної проблеми, використовуючи її у професійній діяльності;
- Здійснювати аналіз і використовувати основні вчення у галузі гуманітарних і соціально-економічних наукових дисциплін, використовувати ці наукові дисципліни у професійній, науковій і соціальній діяльності, аналізувати соціально значимі проблеми і процеси;
- Вміти висловлювати і відстоювати позицію з питань ціннісного ставлення до історичного минулого, орієнтуватися в суспільно-політичному житті держави, давати оцінку державних актів, адекватно реагувати на події суспільного і політичного життя в інтересах суспільства;
- Мати уявлення про минуле України та її місце в сучасному світі;
- Знати основні факти історії та культури, теоретичні положення дисципліни, досягнення видатних державних діячів та митців культури;
- Вміти висловлювати і відстоювати свою позицію з питань ставлення до культурної спадщини, орієнтуватися у теоретичних питаннях, пов'язаних з історією та культурою України.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:

пререквізити:

- немає

кореквізити:

- Українська мова,
- Філософія,
- Соціально-політологічні проблеми сучасного суспільства,
- Захист дипломної роботи.

Короткий зміст навчальної програми:

Давня та середньовічна історія України в контексті всесвітньої та вітчизняної історії. Археологічні, етнографічні, мистецькі та ін. пам'ятки вітчизняної історії. Первісний лад. Палеоліт. Мезоліт. Неолітична революція. Енеоліт. Етнічні процеси. Язичництво. Скіфи. Елліни. Римський період історії античних держав Північного Причорномор'я. Теорії походження Русі. Україна за Аскольда і Діра. Князі Олег та Ігор. Поширення влади Києва. Реформи княгині Ольги. Походи Святослава на Дунай. Розгром Болгарії. Володимир Великий. Хрещення Русі. Володимир II Мономах. Видатні архітектурні пам'ятки Київської Русі. Об'єднання Галичини з Волинню. Внутрішня політика князя Данила. Король Юрій II. Втрата державності. Видатні архітектурні пам'ятки Галицько-Волинської держави. Скульптура. Музика. Театральні видовища. Історичне значення культури княжих часів.

Внутрішня політика князів Гедиміна і Ольгерда Система васалітету. Повстання князя М. Глинського. Залежність від Османської імперії. Люблінська унія – утворення Речі Посполитої. Причини і час появи козацтва. Козацьке військо. Гетьман П. Сагайдачний. П. Могила. Українська культура в боротьбі за духовність і національну ідентичність. Гетьман П. Дорошенко. Бахчисарайська угода. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України.

Обрання гетьманом І. Мазепи. Гетьман І. Скоропадського. Полтавська битва. П. Орлик та його «Конституція». Утворення Малоросійської колегії на чолі з С. Вельяміновим. Гетьман Д. Апостол. Останній гетьман К. Розумовський. Участь запорожців у російсько-турецьких війнах. Запорозька Січ і повстанський рух на Правобережній Україні. Культура українського бароко. Розвиток громадської і любовної лірики. Мемуарно-історична проза. Творчість Г. Сковороди. Книгодрукування. Формування музичної освіти в Україні.

Загострення соціальних суперечностей. Війна 1812 р. і Україна. Повстання Чернігівського полку. Вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну. Початок українського національного відродження. Т.Г. Шевченко в українському національному русі. Становлення української нації. Український національний рух. Т. Шевченко.

Кримська війна 1853-1856 рр. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України. Громадівський рух. Наукове товариство імені Т. Шевченка. Питання національної культури в перших українських політичних організаціях. Українська суспільно-політична думка. Зародження фольклористики.

Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України на початку ХХ ст.. Поява монополій. Синдикати. Економічна криза 1900-1903 рр.. Аграрна реформа П. Столипіна. Перша світова війна. Антанта та Четвертий союз. Галицька операція. Брусилівський прорив. Українські січові стрільці. Головна українська рада. Виникнення модернізму у творчості письменників початку ХХ ст. Модерн в архітектурі.

Лютнева демократична революція 1917 р. Утворення Центральної Ради. Курс на автономію України. Прийняття Конституції УНР. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. Друга війна УНР і Радянської Росії. Встановлення

влади рад в Україні на початку 1919 р. Варшавський договір. Ризький мирний договір. Основні уроки української національної революції.

Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. Перехід до нової економічної політики. Голод 1921- 1923 рр. на півдні України: причини і наслідки. Перші наслідки входження УСРР до складу Радянського Союзу. Українізація 20-х рр. ХХ ст. та українська культура. Розвиток освіти. Діяльність Всеукраїнської академії наук. Розмаїття літературного життя.

Становище на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Українське питання в політиці Польщі, Румунії, Чехословаччини. Організація українських націоналістів. Катастрофічні поразки 1941 р. Оборона Києва, Одеси і Севастополя. Бої за Донбас. Початок боротьби в тилу ворога. Генеральний наступ гітлерівських військ влітку 1942 р. на півдні. Взаємовідносини радянських партизанів з ОУН-УПА. Завершення боїв за Україну восени 1944 р. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.

Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. Завершення збирання основних етнічних земель українського народу в межах єдиної держави. Нова смуга масових репресій проти громадян України. Радянізація західноукраїнських областей.

Україна після смерті Сталіна. Участь України в освоєнні східних регіонів СРСР і цілих земель. Поява дисидентів в Україні. Зародження руху «шістдесятників», їх роль у національно-культурному житті. Переміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України.

Реформа Косигіна середини 1960-років, їх згорання консерваторами в партійно-державному керівництві. Політичні репресії 60-70-х років. Посилення реакції в духовному житті. Спотворення історії України. Негативні явища у культурному розвитку України у роки «застою». Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування.

Реформи М.С. Горбачова. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Економічна політика центрального уряду і України. Чорнобильська катастрофа та її наслідки. Зростання політичної активності народу. Народження Народного руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Прийняття Декларації про державний суверенітет України.

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Зміцнення державних кордонів. Прийняття Конституції України. Концепція зовнішньої політики України. Українська діаспора на сучасному етапі. Криза політичної влади 2000-2004 р. Вибори Президента України 2004 р. Наростання політичного протистояння Сходу-Заходу. Роль країн Європи, США і Росії в політичних подіях в Україні 2004 р. «Помаранчева революція». Культурні процеси в Україні після здобуття незалежності. Основи законодавства про культуру, мови, освіту. Входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Сучасний стан розвитку культури. Національна культура в умовах мультикультуризму. Проблеми національної самоідентифікації українців. Повернення до української культури творчої та художньої спадщини визначних діячів та представників діаспори. Українська культура – самобутнє явище світової культури.

Рекомендована література:

1. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. / О.Д. Бойко – Київ: Академія, 2018.
2. Бут О.М., Бушин М.І. та ін. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М. Бут, М.І. Бушин, Ю.І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М.І. Бушина, д.і.н., проф. О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016.
3. Лозовий В.О. Українська та зарубіжна культура: Підручник / В.О. Лозовий – Харків: Одісей, 2006.
4. Світлична В.В. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Світлична. – 4-те вид. – Київ: Каравела, 2015.

Методи і критерії оцінювання, вимоги:

Методи і критерії оцінювання:

- виконання практичних робіт, усне опитування (30 %);
- підсумковий контроль (екзамен): тестування (80 %).

Вимоги:

до підсумкового контролю допускаються здобувачі, які успішно виконали практичні завдання.